

Срещи

Доц. д-р Величко Гагов е роден на 16 април 1944 г. в Ракитово. Житейският му и професионален път минава под знака на... обикновената ела. Самият той и днес, наглед безпристрастно, споделя, че вече 48 години посвещава работата си на обикновената ела. Не по-светил, а посвещава, защото планира да разработи и внедри в наетия под наем горски разсадник на ДАС „Шерба“ край с. Солник технология за производство на коледни елхи в контейнери. Целта е тези елхи да бъдат живи не само по време на празниците, а за десетилетия напред. А кой друг, ако не доц. Гагов може да произведе най-красивите коледни елхи?!

Успехът е немислим, ако не е подкрепен с безкористно приятелство

Семенпроизводствената градина

Семената за производство на фиданките за елхи се добиват от семенпроизводствената градина от първо стъпало за обикновената ела, която е създадена край с. Солник през 1985 година. В нея с присаждане са включени кандидателитни гървета от цяла България, Македония и Гърция. Отбрани и разположени по определена схема, присадките от тези гървета всъщност са богат клонов архив за над 360 кандидателитни гървета. Още през далечната 1974 г. доц. Гагов е започнал изпитването на потомствата на селектираните кандидателитни гървета в създавани (в над 10 горски и ловни стопанства от цялата страна) опитни потомствени култури с фиданки от селектираните елови гървета. Извършени са проучвания върху растежа и жизнеността на фиданките в опитни култури, оценена е генеративната възможност на присадките във вегетативната семенпроизводствена градина от първо стъпало, определен е фенологичният ритъм на присадките, предимно сроковете за цъфтеж от различните клонове, за да се стигне до селекцията на онези 25 елитни гървета, на които е направен ДНК анализ и други специфични генетични изследвания, с които е създадена вегетативната семенпроизводствена градина от II стъпало. Реализирана дългогодишна творческа мечта на учения, тя е единствена за Европа и

гарантира напълно генетичното подобряване на добиването на семена.

Генетика и селекция или селекция и генетика? Има ли значение, а и трябва ли да има за Дядо Коледа или за грейналите от щастие палавници, очаквали цяла година да се сбъднат техните желания под красивата елха?

Но колко пъти се украсяват коледни елхички в годината? По-важното е възобновяването на горите. Или създаването на нови високопродуктивни култури с ценна дървесина, с елитен посадъчен материал. Ето тук има значение и генетиката, и селекцията. Оценката я дават учени и специалисти. Така, както става през 1996 г., когато в България се провежда симпозиум на Международния съюз на организациите за горски проучвания (IUFRO), посветен на елата. Колелите от Европа са впечатлени от вегетативната семенпроизводствена градина край с. Солник. Освен че виждат първата от този дървесен вид на континента семеносеща градина, те са изненадани от способността за залагане на шишарки при присадките още в много ранна 4-5-годишна възраст. В научните среди възрастта, която е приета за репродуктивна при тези ели, е 15-16 години.

Доц. д-р Величко Гагов с основание се гордее с организацията и провеждането на симпозиума. Той не са-

мо издига престижа на България в областта на изследователската работа при елата, но пренася този опит и в Германия, провинция Рейнланд-Пфалц, където българският учен е поканен да създаде семе-производствена градина и клонов архив за ценния генетичен фонд на елата в тази провинция. След създаването на обектите в района на Опитната станция по селекция и семенпроизводство в гр. Трипцад г-р Валтер Егер организира и провежда следващия симпозиум на групата по лесовъдство и генетика на елите по линия на IUFRO.

Горският кантон

Възможно е още много да се разказва за обемната научна работа на доц. Гагов. Моето посещение в ДАС „Шерба“ беше за друго. Да се запозная с това, което прави днес този научен работник, защото колцина са лесовъдите, които и на тази възраст активно работят и допринасят за развитието на лесовъдската наука и практика. Повечето от тях вече са в заслужена пенсионна почивка, отдадени на спомена за своя принос в лесовъдската кариера.

Бях посрещнат от доц. Гагов в къщата му в с. Солник, наречена от него „Горски кантон“. Срецнахме се като някогашни преподавател и студент или като ръководител и служител - доц. Гагов бе главен редактор на сп. „Гора“ в периода, когато бе първи зам.-председател на Комитета по горите, но най-вече се срещнахме като приятели. С това и започна той: „За мен приятелството винаги е било и си остава основният смисъл в живота и професионалната дейност на даден човек. Когато правех първите си стъпки като научен работник и преподавател, моят научен ръководител проф. Иван Добринов ме посвещава каквото и да правя, да не спирам да го правя, но да бъда там, където имам приятели, на които да разчитам. Защото, казваше той, нашата научна работа в областта на генетиката и приложението на научните постижения в практиката е трудна и специфична, не всеки ще я разбере и ще те подкрепи. След определен анализ избрахме територията на тогавашното ГС - Старо Оряхово, където да направим първата опитна култура от ела. Нагморската височина тук беше сравнително по-малка от естествената долна граница, при която е разпространена елата у нас, но атмосферната влажност е висока и подходяща, което се потвърди от всички опити, които направих от 1971 г. насам. От значение за този избор бе и това, че тук започна работа моят състудент инж. Господин Господинов като началник-участък, след това зам.-директор и директор, с голям принос за развитието на стопанството до едно от водещите в страната. А за мен - приятел и специалист, който безрезервно ми помагаше в моя път на учен. Тогава създадохме първата опитна култура от ела, която сега е над 20 м и в която култура и днес, като пристъпя, дърветата ме обгръщат така, сякаш не те, а аз съм тяхното отроче. В такива мигове прозираш смисъла на живота и това, че без приятели и съмишленици си обречен. С цялото си сърце съм благодарен на проф. Добринов, на инж. Господинов, на неговия приемник като директор на Горското стопанство инж. Иван Димитров, който подготвяше площите за нови опитни култури и ми съдействаше по всякакъв начин. А аз с една „жигулка“ докарвах фидан-

ки, клонки за калемки и семена, присажгах, сеех, засаждах. Безценна помощ ми оказваше покойният вече колега инж. Георги Панков, който беше незаменим при събирането на калемки и шишарки от короните на дърветата“.

Доц. Величко Гагов продължи да споделя повече за колегите, на които бе благодарен, отколкото да разказва за себе си. Направеното се вижда, може да се посочи, аргументира се той, но имената на хората не са изписани там. Те са в сърцата. Съвсем чистосърдечно той сподели: „Имам много приятели, може и някои да пропусна, но искам да ги спомена, защото без тяхната подкрепа аз нямаше да се реализирам пълноценно като учен. Голяма част от международния си опит дължа на г-р Валтер Егер, ръководител в горското ведомство на германската провинция Рейнланд-Пфалц. За развитието на моята дейност в България съм признателен на инж. Стамен Димитров, дългогодишен ръководител в Министерството на горите и горската промишленост, на инж. Димитър Бърдаров - гл. експерт в централното горско ведомство, на директорите на учебно-опитните горски стопанства инж. Борис Начев, инж. Илия Зиврипанов, г-р инж. Димитър Вълков, на регионални и местни ръководители от системата на горите като инж. Пейчо Върбанов, инж. Иван Рагойков, инж. Никола Перу-

Първата в Европа семепроизводствена градина от ела, създадена през 1985 г., продължава обилно да семеноси

Потомствен опит от ела със семена от 90 дървета, създадена през 1993 г. по схема от по сто фиданки от потомство

Доц. Гагов сред своята първа опитна култура от ела, създадена през 1974 година

След десетилетия селекция контейнерните фиданки за коледни елхи са от произходи с най-добри екстериорни качества

хов, инж. Георги Мавров, инж. Иван Борисов, инж. Христо Субев и много други. От по-младата генерация, на които гнес разчитам да бъдат „мостът“ между науката и практиката, са инж. Веселин Ни-

свсем не са крайна спирка на дейността на доц. Гагов, а начална научна насоченост.

Инж. Борис ГОСПОДИНОВ
Снимки автора

Ветерани

Юбилейна среща

На 31 август ДПП „Беласица“ - с. Коларово, бе домакин на традиционната среща на Дружеството на лесовъдите ветерани от региона. 62 участници, сред които бивши директори и служители на горските и ловните стопанства от областта, се събраха в конференционната зала на Информационния център на Парка. Присъстваха инж. Антоанета Дивилска - зам.-директор на ЮЗДП - Благоевград, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Георги Янкулов - директор на РДГ - Благоевград, инж. Добриел Радев - директор на ДПП „Беласица“.

Заслужилите лесовъди, отдали труда си за благо на българската гора, бяха приветствани от инж. Страхил Иванов, дългогодишен директор на ГС - Петрич. Той разказа как преди точно 20 г. в м. Маркови кладенци група лесовъди решават да се създаде Дружество на лесовъдите ветерани от Благоевградския край. Идеята се осъществява и оттогава ветераните се събират всяка година.

Присъстващите бяха приветствани и от председателя на Съюза на лесовъдите в България проф. д-р Иван Палигоров.

Встъпителното слово и приветствие направи инж. Добриел Радев, който поясни значението на създаването на природните паркове. Инж. Маргарита Георгиева представи с кратка презентация дейността, която извършва Дирекция-

та на парка.

Отчет за дейността на Дружеството направи неговия председател инж. Минко Пъдевски. В доклада си той отбеляза заслугите на първия председател д-р инж. Ангел Тюфекчиев и на почетния председател инж. Стойчо Чимев.

По традиция на юбиларите бяха връчени грамоти и сувенирни часовници. 80 години навършват инж. Елена Чучулайна и инж. Асен Плеснев, а 70 години - Трайчо Навяков, Цветко Алексиев, инж. Иван Рачев, инж. Мария Томаниева, инж. Михаил Михайлов и инж. Костадин Попов.

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

